

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Професор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

14 » 10 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці

Напрямок підготовки 6.030205 «Країнознавство»

Факультет права та міжнародних відносин

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 4873

(підпис) (прізвище, ініціали)

« 20 16 р.

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці** для студентів напрямку підготовки: 6.030205 «Країнознавство».

Розробник: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Київського університету імені Бориса Грінченка Слосаренко Ірина Юріївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин

Протокол від «13» жовтня 2016 року №3.

Завідувач кафедри
міжнародних відносин
та міжнародного права

О.В. Гаврилюк

Слосаренко І.О.

© Слосаренко І.О., 2016 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Спеціальність: 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Обов'язкова навчальна дисципліна
	Освітня програма «Країнознавство»	
Модулів – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки 4-й
Змістових модулів – 2		Семестр 7-й
Загальна кількість годин – 108		Лекції 16 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Семінарські 12 год.	
	Модульний контроль 4 год.	
	Самостійна робота 40 год.	
	Семестровий контроль 36 год.	
	Екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 33% / 67%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці” є нормативною дисципліною відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 6.030205 «Країнознавство» у Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Об’єктом вивчення навчальної дисципліни “Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці” є два провідні мегатренди світової політики.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці» є особливості процесу глобалізації та міжнародної інтеграції у світовій політиці.

Метою вивчення дисципліни «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці» є надання майбутнім фахівцям з країнознавства знань та вмінь аналізу мегатрендів світової політики.

Завданнями дисципліни “Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці” є:

- ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій та термінів, фактологічним матеріалом;
- формування системних знань щодо сучасних інтеграційних та глобалізаційних процесів у світі;
- формування розуміння суті інтеграційних процесів у сучасних міжнародних відносинах в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці;
- вироблення студентом власної позиції щодо глобалізаційних процесів та їх впливу на функціонування держави-нації, зокрема, і України;
-

У результаті вивчення дисципліни “Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці” **студенти повинні знати:**

- тлумачення основних термінів, які стосуються міжнародної інтеграції та глобалізації;
- основні етапи становлення, розвитку військово-політичних та економічних інтеграційних об’єднань;
- становлення та особливості функціонування провідних регіональних інтеграційних об’єднань (ЄС, ЄАВТ, Євразійський Союз, АСЕАН, МЕРКОСУР, ЕКОВАС та інших);
- сутність глобалізації та основні підходи до її вивчення;
- процес розвитку глобалізації та її особливості в цивілізаційному, політичному та економічному вимірах;
- сутність антиглобалізму та альтерглобалізму.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти:**

- аналізувати процеси, що відбуваються у міжнародних відносинах та світовій політиці;
- обґрунтовувати свою світоглядну та громадянську позицію при аналізі сучасної ситуації з урахуванням знань, отриманих при вивченні курсу “Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці”;

- приймати практичні рішення, щодо оптимального застосування набутих теоретичних знань при виконанні своїх професійних обов'язків;
- системно мислити та аналізувати основні мегатренди світової політики;
- збагачувати власний світогляд шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням своїх знань;
- усвідомлювати вплив інтеграційних та глобалізаційних процесів на нашу державу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція в світовій політиці

1. Вступ до курсу. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості.

Предмет та актуальність курсу «Міжнародна інтеграція та глобалізація в світовій політиці». Місце предмету «Міжнародна інтеграція та глобалізація в світовій політиці» в структурі підготовки студента-міжнародника. Структура та література до курсу. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці як соціальне явище. Місце і роль міжнародної інтеграції та глобалізації у системі суспільних відносин, зміст і специфіка їх реалізації. Поняття та сутність міжнародної інтеграції. Головні причини виникнення міжнародної інтеграції. Роль міжнародної інтеграції в сучасному світі.

2. Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція.

Міжнародна економічна інтеграція: поняття та сутність. Етапи розвитку міжнародної економічної інтеграції: Зона вільної торгівлі, Митний союз, Спільний ринок, Економічний і валютний союз.

Головні приклади військово-політичних інтеграційних систем у світі. Військово-політична інтеграція на євроатлантичному і пострадянському просторах: НАТО та ОДКБ.

3. Розвиток інтеграційних процесів у Європі та на пострадянському просторі.

Витоки і передумови європейської інтеграції у другій половині ХХ ст. Розвиток інтеграційних процесів на Європейському континенті у другій половині ХХ ст. ЄС та ЄАВТ.

Трансформація Європейських Співтовариств у Європейський Союз. Європейський Союз: мета, механізми й особливості формування та функціонування. Маастрихтський договір і його роль у розвитку європейської інтеграції. Етапи розширення ЄС. Вступ до ЄС країн ЦСЄ.

Діяльність та ефективність ОБСЄ.

Зміст інтеграційних процесів на пострадянському просторі. СНД: мета створення і перспективи розвитку. Основні напрями діяльності СНД (економічна, військово- політична, врегулювання міждержавних конфліктів тощо). Україна та СНД. Митний Союз. Євразійський Союз.

Військово-політична інтеграція на пострадянському просторі: ОДКБ.

4. Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці.

Особливості розвитку інтеграційних процесів у Північній та Південній Америці. США у світових інтеграційних процесах. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних формувань у Західній півкулі. Заснування, склад Організації Американських Держав (ОАД). Військово-політична інтеграція (Пакт Ріо). Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки.

КАРІКОМ. Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛІАІ). Андський пакт. Південно-американський спільний ринок (Меркосур). Група Ріо. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).

5. Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці.

Особливості інтеграційних процесів в Південно-Східній Азії. АСЕАН: учасники, цілі, керівні органи. Керівні документи АСЕАН. Військово-політичні інтеграційні процеси в Азії - АРФ. Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС): організаційна структура та принципи діяльності. Залучення США та Росії до інтеграційних процесів у Азії. Транстихоокеанське партнерство.

Інтеграційні процеси в арабському світі: ЛАД, ОІК, РСАДПЗ.

Регіональні інтеграційні процеси в Африці: ЕКОВАС, САКУ, ВАС та інші.

Організація Африканської Єдності (ОАЄ): історія створення. Діяльність ОАЄ (боротьба з расовою дискримінацією та колоніалізмом у всіх його проявах; мирне вирішення суперечок між африканськими країнами; утвердження держав Африки на міжнародній арені тощо). Трансформація ОАЄ в Африканський Союз.

Змістовий модуль 2. Глобалізація в світовій політиці

6. Глобалізація як суспільне явище: поняття та сутність.

Поняття глобалізації. Прями глобалізації. Об'єктивна та суб'єктивна природа глобалізації. Поняття «глобалізм», «глобалізація», «глобалістика». Еволюція концепцій сучасної теорії глобалістики. Основні закономірності глобалізації. Глобальні проблеми. Напрямки глобального управління. Особливості глобалізації у світовій політиці. Глобалізація та регіоналізація.

7. Політична та економічна глобалізація.

Поняття "світовий порядок". Новий світовий порядок як теоретична й ідеологічна модель політичної практики і глобальний проект світу. Формування світової політики в умовах Ялтинсько-Подстамської системи міжнародних відносин. Криза держави нації в умовах глобалізації. Глобальне управління: особливості та суб'єкти, об'єкти. Велика сімка. Велика двадцятка. Римський клуб. Роль «акторів поза суверенітетом» в процесах глобалізації. Глобальна демократизація світу як тенденція сучасного етапу його розвитку.

Міжнародний економічний порядок. Неолібералізм та глобалізація. ТНК. ГААТ/СОТ. МБРР. МВФ. ОСЕР. Неоколонізація. Глобальна інформаційна економіка.

8. Глобалізація та світова цивілізація.

Сучасні світові цивілізації. Вплив глобалізації на світові цивілізації. Зіткнення та протиріччя між глобалізацією і світовими цивілізаціями. Глобальні цілі людства. Глобальні проблеми сучасності. Проблема бідності та

багатства в умовах глобалізації. Глобалізація та використання ресурсів. Характеристика міграційних процесів в умовах глобалізації. Розвиток явища тероризму в умовах глобалізації.

9. Глобалізація та антиглобалістський рух.

Наукова концептуалізація проблеми антиглобалізму. Причини виникнення антиглобалістського руху в сучасному світі. Мета і завдання антиглобалістів. Основні течії в антиглобалістському русі: радикальна та реформістська. Форми, способи і заходи в діяльності антиглобалістів. Альтер-глобалізм.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми лекції	Лекції	Сем. зан.	С Р	І Р	М К	С К
Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція в світовій політиці							
1.	Вступ до курсу. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості.	2		4			
2.	Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція.	2		5			
3.	Розвиток інтеграційних процесів у Європі та на пострадянському просторі.	2	2	4			
4.	Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці.		2	5			
5.	Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці.	2	2	4			
Всього за I - й модуль - 38 год.		8	6	22		2	
Змістовий модуль 2. Глобалізація в світовій політиці							
6.	Глобалізація як суспільне явище: поняття та сутність.	2		6			
7.	Політична та економічна глобалізація.	2	2	4			
8.	Глобалізація та світова цивілізація.	2	2	4			
9.	Глобалізація та антиглобалістський рух.	2	2	4			
Всього за II - й модуль - 34 год.		8	6	18		2	
Всього за семестр - 108 год.		16	12	40		4	36

5.ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція в світовій політиці

Семінарське заняття №1.

Розвиток інтеграційних процесів на пострадянському просторі – 2 год.

1. Інтеграція в рамках СНД. Участь України у структурах СНД.
2. Економічна інтеграція: Євразійське економічне співтовариство, Митний Союз, Євразійський Союз.
3. ГУ(У)АМ: етапи та ефективність роботи.

Семінарське заняття №2.

Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці – 2 год.

1. Військово-політична інтеграція в Латинській Америці (Пакт Ріо).
2. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки:
  - Андський пакт.
  - Південно-американський спільний ринок (Меркосур).
  - КАРІКОМ.
  - Група Ріо.
3. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).

Семінарське заняття №3.

Міжнародна інтеграція на Африканському континенті – 2 год.

- 1.Регіональні інтеграційні процеси в Африці:
  - ЕКОВАС,
  - САКУ,
  - ВАС та інші.
2. Організація Африканської Єдності (ОАЄ): історія створення та діяльність.
- 3.Трансформація ОАЄ в Африканський Союз.

Змістовий модуль 2. Глобалізація в світовій політиці

Семінарське заняття №4. Економічна глобалізація – 2 год.

1. Міжнародний економічний порядок.
2. Неолібералізм та глобалізація.
3. Глобальні економічні організації та їх роль в сучасному світі: ГААТ/СОТ. МБРР. МВФ. ОСЕР.
4. Глобальна інформаційна економіка.

Семінарське заняття №5. Глобалізація та світова цивілізація - 2 год.

1. Проблема бідності та багатства в умовах глобалізації.
2. Глобалізація та використання ресурсів.
3. Характеристика міграційних процесів в умовах глобалізації.

4. Міжнародний тероризм в умовах глобалізації.

Семінарське заняття №6. Глобалізація та антиглобалістський рух – 2 год.

1. Антиглобалізм: сутність, напрямки, форми.
2. Альтерглобалізм: сутність та прояви.

6.Завдання для самостійної роботи.

Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція у світовій політиці	Кількість годин	Бали
1. Користуючись довідковою літературою підготувати глосарій основних понять та категорій світової політики, міжнародної інтеграції та глобалізації.	4	5
2. Військово-політична інтеграція на євроатлантичному і пострадянському просторах: НАТО та ОДКБ.	5	5
3. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Основні напрямки діяльності та ефективність ОБСЄ».	4	5
4. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Історія створення та керівні органи Організації Американських Держав (ОАД)».	5	5
5.Скласти порівняльну таблицю аналізу ЛАД, ОІК, РСАДПЗ, в якій розшифрувати аббревіатуру, вказати дату створення, основну мету та склад учасників.	4	5
РАЗОМ	22	25
Змістовий модуль 2. Глобалізація у світовій політиці		
1. Знайти 10 визначень терміну «глобалізація» та здійснити їх порівняльний аналіз.	6	5
2. Підготуйте презентацію на теми: «Американський спосіб життя як модель глобального світу» та «Римський клуб та його діяльність».	4	5
3. Визначте глобальні цілі людства та проаналізуйте проблеми їх реалізації.	4	5
4. Написати повідомлення для соціальних мереж обсягом 3 тис. знаків з пробілами, в якому висвітлити наступні аспекти: вплив глобалізації на українську культуру, навести аргументи глобалістів, подати аргументи антиглобалістів, висвітлити	4	5

власну позицію.		
РАЗОМ	18	20

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці»

Разом: 108 год. З них: лекції - 16 год., семінарські заняття - 12 год., самостійна робота - 40 год., модульний контроль - 4 години, семестровий контроль 36 годин.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX		
Модулі (назви, бали)	Модуль I					Модуль II					
Лекції (теми, бали)	1, 2 (1+1 бал)	3 (1 бал)	4, (1 бал)	5(1 бал)		6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)		8	
Семінарські заняття (теми, бали)			1/1 0+1	2/1 0+1	3/10+ 1	4/10+ 1	5/10 +1	6/1 0+1		66	
Самостійна робота (вид, бали)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	45	
Поточний контроль (вид, бали)					а Модульн				Модульн а	50	
Підсумковий контроль (вид, бали)									Іспит		
										164	

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Система поточного і підсумкового контролю знань

Оцінювання знань студентів з урахуванням вимог Болонської декларації здійснюється за **100-бальною** шкалою. Завдання поточного контролю (усні відповіді, наукові доповіді, реферати, доповнення, участь у дискусіях, підготовка до семінарських занять, виконані завдання для самостійної та індивідуальної роботи, поточного модульного контролю) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів. Завдання, що виносяться на підсумковий контроль - від 0 до 40 балів.

Виконання всіх видів робіт є обов'язковим для студента. Студент не допускається до іспиту, якщо за результатами поточного контролю набирає менше **34** балів.

9.1. Критерії оцінювання знань студентів.

“Відмінно”

Наявність у студента ґрунтовних теоретичних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, вміння аналітично мислити, аналізувати, інтегрувати та узагальнювати набуті знання, викладати їх чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови.

“Добре”

Наявність у студента достатньо повних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, вміння систематизувати та узагальнювати набуті знання, робити чіткі висновки з дотриманням норм літературної мови.

”Задовільно”

Наявність у студента неповних теоретичних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, недостатнє вміння узагальнювати, систематизувати та структурувати набуті знання з дотриманням норм літературної мови.

“Незадовільно”

Неспроможність сформулювати навіть поверхову відповідь на питання, які стосуються процесів інтеграції та глобалізації у світовій політиці.

10. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ зп	Вид діяльності студента	Макс. кількість оцінок	Модуль 1		Модуль 2		Всього
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	
1	Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	8
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	6
3	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	5	25	4	20	45
4	Робота на практич. (семінарськ.) занятті (в т.ч. доповідь, виступ, повідомл., дискусія)	10	3	30	3	30	60
5	Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	-	-	-	-	-
6	Опрацювання фахових видань (в т.ч. першоджерел)	10	-	-	-	-	-
7	Написання реферату	15	-	-	-	-	-
8	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	50
Макс. кількість балів за видами діяльності студента				87		87	174
Разом: 174		Коефіцієнт: 174:60 = 2,9					

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний

проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, а саме:

- Робоча навчальна програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- Перелік питань до засобів підсумкового контролю.
- Презентації до лекцій.

12. Література:

Обов'язкова:

1. Белорус О. Г. Глобальные трансформации и стратегии развития / О. Г. Белорус, Д. Г. Лукьяненко и др. – К.: Юрияне, 2000. – 424 с.
2. Бжезинский З. Выбор: мировое господство или глобальное лидерство / З. Бжезинский. – М.: Международные отношения, 2004. – 288 с.
3. Блинов А. С. Национальное государство в условиях глобализации: контуры построения политико-правовой модели формирующегося глобального порядка / А. С. Блинов. – М.: МАКС Пресс, 2003. – 149 с.
4. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн: пер. с англ. П. М. Кудюкина. – СПб.: Унив. кн., 2001. – 416 с.
5. Вітман К.М. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі як продовження дезінтеграції СРСР / К. Вітман // Держава і право. — 2010. — № 48. — С. 601-606.
6. Войтович Р.В. Глобалізаційні процеси в сучасному світі : навч.-метод. матеріали / Р.В. Войтович, М.Т. Солоха ; укл. М.І. Бондаренко. – К. : НАДУ. 2013. – 52 с.
7. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Э. Гидденс. – М.: Весь Мир, 2004. – 312 с.
8. Глобализация и развитие законодательства: Очерки / отв. ред. Ю. А. Тихомиров, А. С. Пиголкин. – М.: ОАО “Издательский дом «Городец»”, 2004. – 464с.
9. Глобалізація і сучасний міжнародний процес: Монографія / За заг. ред. Б.І.Гуменюка, С.О.Шергіна. – К.: Ун-т «Україна», 2009. – 508 с.
10. Глобалізація : навч. посіб. / [Майкл Вотс, Вільям Босхардт, Дейвід Хамелс та ін.]; пер. з англ. В.Алексашина; адапт. Н.Гражевської; [Укр. Рада з екон. освіти]. — К. : Амадей, 2007. — 476 с
11. Горбатенко В. Римський клуб і організація трансдисциплінарних проектів з довгострокового планування стратегічних проблем / Володимир Горбатенко // Політичний менеджмент. – 2012. - №3. – С. 52-64.
12. Данильєв А. Глобалізація сучасного світу : метод. посіб. у картках і схемах / Анатолій Данильєв. — К. : Шк. світ, 2007. — 126, [1] с.

13. Делягин М. Г. Мировой кризис: общая теория глобализации : [курс лекций] / М. Г. Делягин. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 768 с.
14. Дергачев В.А. Глобалистика. Учебное издание. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. — 304 с.
15. Космина В.Г. Світова політика чи система світової політики? / Космина В.Г. // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – 2012. – Вип.19. – С.69–76.
16. Косолапов Н. А. Глобализация: территориально-пространственный аспект / Н. А. Косолапов // Мировая экономика и международные отношения. - 2005. - № 6. - С. 3 - 13.
17. Косолапов Н.А. Мировая политика как явление и предмет науки (К дискуссии на страницах «Полиса» и «Международных процессов») / Н.А. Косолапов. // ПОЛИС. – 2005. – № 6. – С.92–100
18. Костюнина Г.М. Ассоциация стран Юго-Восточной Азии (АСЕАН) // Международная экономическая интеграция: учебное пособие / Под ред. Н.Н.Ливенцева. - М.: Экономистъ, 2006. – С. 226-261.
19. Костюнина Г.М. АТЭС: институциональная структура, направления деятельности и достижения / Г.М. Костюнина // Российский внешнеэкономический вестник. - 2012. - № 10. - С. 33-46.
20. Костюнина Г.М. Интеграция в Африке / Г.М. Костюнина // Международная экономическая интеграция: учебное пособие / Под ред. Н.Н.Ливенцева.- М.: Экономистъ, 2006. – С. 297-320.
21. Костюнина Г.М. Интеграция в Латинской Америке / Г.М. Костюнина // Международная экономическая интеграция : учебное пособие / Под ред. Н.Н.Ливенцева. – М.: Экономистъ, 2006. – 430 с.
22. Міжнародна інтеграція: навч. посібник. Серія Євроінтеграція: український вимір. За ред. проф. Телешуна С.О., Бакуменка В.Д. - Ужгород: «Ліра», 2009. - 472 с.
23. Міжнародні відносини та світова політика / Кер. авт. колективу В.Ю. Крушинський; за ред. В.А.Манжоли. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.
24. Многоликая глобализация / под ред. П. Бергера и С. Хантингтона: пер. с англ. В. В. Сапова; под ред. М. М. Лебедевой. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 379 с.
25. Панарин А. С. Искушение глобализмом / А. С. Панарин. – М.: Эксмо, 2003. – 416 с.
26. Політична енциклопедія / редкол. : Ю. Левенець (гол.), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське вид-во, 2011. – 808 с.
27. Політологія. Академічний курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. І. Панов, Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Ін Юре, 2006. – 520 с.
28. Полтораков О. Євразійський регіоналізм: геостратегія розвитку простору СНД / Олександр Полтораков // Політичний менеджмент. – 2012. - №3. – С. 83-92.
29. Світова та європейська інтеграція : навч. посібник ; за ред. Богданова Т.Є. – Миколаїв : Вид- во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 340 с.

30. Сорос Дж. Глобализация / Дж. Сорос : пер. с англ. А. Башкирова. – М.: Эксмо-Пресс, 2004. – 682 с.
31. Стиглиц Дж. Глобализация : тревожные тенденции / Дж. Стиглиц : пер. с англ. – М.: Мысль, 2003. – 300 с.
32. Україна в інтеграційних процесах: стан і проблеми [Електронний ресурс]. Національна безпека і оборона. – 2007. - №3 - Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/NSD91_ukr_Torh_objed_SND.pdf
33. Україна в інтеграційних процесах на пострадянському просторі: моделювання альтернатив. - К.: НІСД, 2013. – 68с.
34. Україна в інтеграційних процесах на пострадянському просторі: моделювання альтернатив. - К.: НІСД, 2013. – 68с.
35. Участь України в СНД [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cis.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cis/cooperation>
36. Шайгородський Ю. Глобалізація: неминучість концептуальних змін / Юрій Шайгородський // Політичний менеджмент. – 2012. - №3. – С. 64-76
37. Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: монографія / Б. М. Юськів. - Рівне : Вид. О.М. Зень, 2009. - 479 с
38. Юськів Б. Концепція і парадигми глобального управління / Б. Юськів // Політичний менеджмент. - 2009. - № 1. - С. 119-130.
39. Ялі М.Х. Глобалізація: поняття, сутність та рушійні сили // Інституційне облаштування глобальної економіки: цивілізаційний вимір: Матер. Міжвід. наук.-теорет. конф. – К.: ІСЕМВ НАНУ. – 2007. – С.107-131.

Додаткова:

1. Азроянц Э. А. Глобализация: катастрофа или путь к развиту? Современные тенденции мирового развития и политические амбиции / Э. А. Азроянц. – М.: Изд. дом “Новый век”, 2002. – 416 с.
2. Антиглобализм и глобальное управление : Доклады, дискуссии, справочные материалы. – М.: МГИМО (У) МИД России, 2006. – 440 с.
3. Африка и мир в XXI веке. – М.: Ин-т Африки РАН. – 2010. – 322с.
4. Барлыбаев Х. А. Общая теория глобализации и устойчивого развития / Х. А. Барлыбаев. – М.: Изд. Гос. Думы, 2003. – 335 с.
5. Бек У. Что такое глобализация? (Ошибки глобализма – ответы на глобализацию) / У. Бек: пер. с нем. А. Григорьева и В. Сидельника. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
6. Волошин О. А. Стратегічні цілі Російської Федерації у проекті Євразійського союзу / Олег Волошин // Стратегічні пріоритети. – 2013. - № 1. – С. 150-155.
7. Громогласова Е. Наднациональный и сетевой принципы в Европейском союзе / Е. Громогласова // Международные процессы. - 2010. - Т. 8, № 2(23). - С. 74-79.
8. Даркина А.В. Интеграция в рамках НАФТА: динамика развития объединительных процессов в 1990-е – 2000-е гг. (экономический контент) [Електронний ресурс] / А. Даркина // Региональные исследования – 2010. - № 2. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/regionalnyeissledovaniya/arhiv/vyp-2/a-v-darkina-integracia-v-ramkah-nafta>

9. Кадочников П.А. Интеграционные процессы в Латинской Америке и перспективы участия в них России (Таможенного союза) [Электронный ресурс] Российский внешнеэкономический вестник. – 2014. - №12 – Режим доступа: http://www.iep.ru/files/text/nauchnie_jurnali/kadochnikov_RVV_12-2014.pdf
10. Нова зовнішня політика України: погляд аналітиків [Електронний ресурс] Київ., Інститут світової політики – 2010 – Режим доступу: http://iwp.org.ua/img/uniter_ukr_last.pdf
11. Сударев В. Тренд неопределенности в западном полушарии / В. Сударев // Международные процессы. - 2010. - Т. 8, № 3. – С. 110-117.
12. Федулова Н. Содружество независимых государств - 15 лет спустя / Н. Федулова // Мировая экономика и международные отношения. - 2006. - № 12. - С. 82-91.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Евразийское экономическое сообщество - <http://evrazes.com/>
2. Интернет-портал СНГ - <http://www.e-cis.info/>
3. Организация Договора о коллективной безопасности - <http://www.odkb-csto.org/>